

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.1

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.12820594>

Вплив глобальних та національних викликів на розвиток системи дистанційного навчання в Україні

Воронкова Алла Анатоліївна

Кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування, Державний біотехнологічний університет, вул. Алчевських, 44, м. Харків, 61002, voronkova.hdzva@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0523-3156>

Філіппова Лариса Валеріївна

Доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медичної біохімії та молекулярної біології, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, пр. Берестейський, 34, м. Київ, 01601, Filippoal@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-7836-4355>

Бойко В'ячеслав Федорович

Старший науковий співробітник, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, вул. Сумська 77/79, м. Харків, 61023, boyko_vf@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-4930-7129>

Прийнято: 06.07.2024 | Опубліковано: 25.07.2024

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Анотація: Дистанційна освіта, як педагогічний феномен, вперше була впроваджена в освітню практику ще у XIX столітті. Це було реалізовано шляхом використання паперових листів, за допомогою яких здійснювалася відправка та отримання домашніх завдань. Утім її ідеї, хоч і змінені процесуально, масово почали використовуватися лише через два століття. Цьому сприяли ряд факторів, які умовно можна розділити на глобальні (пандемія COVID-19, глобалізація, розвиток цифрових технологій) та національні (російсько-українська війна, реформи у сфері освіти). Ураховуючи неабиякий інтерес освітянської спільноти до технології дистанційного навчання, метою нашої статті є визначення впливу глобальних та національних викликів на розвиток системи дистанційного навчання в Україні. У процесі досягнення мети, нами було опрацьовано психолого-педагогічну джерельну базу з питань дослідження, а також здійснено аналіз результатів спостереження практичної складової впровадження дистанційного навчання у закладах освіти різних рівнів. Встановлено, що поштовхом для активного розвитку дистанційного навчання в Україні стали карантинні обмеження спричинені Коронавірусною хворобою COVID-19, а надалі повномасштабною війною, яка була розпочата РФ проти України. У процесі дослідження, нами коротко було визначено переваги та недоліки використання технології дистанційного навчання у закладах освіти. Встановлено, що цінним, у цьому контексті, є розвиток е-навчання та стратегій цифрової трансформації. Незважаючи на видимі переваги дистанційного навчання, як спроби подолання викликів, які впливають на результативність української освіти, також виявлено і недоліки такого навчання. З огляду на це, перспективними вважаємо дослідження пов'язані з мінімізацією негативних факторів впровадження дистанційного навчання в практику роботи закладів освіти різних типів. А також розробку ідей, щодо використання різноманітних онлайн платформ, які будуть сприяти

забезпеченню доступності освіти в умовах викликів, як глобальних, так і національних.

Ключові слова: адаптація освітніх стандартів, інновації в е-навчанні, стратегії цифрової трансформації, впровадження онлайн платформ, забезпечення доступності освіти.

The impact of global and national challenges on the development of distance learning in Ukraine

Voronkova Alla

PhD in Economics, Docent of the Department of Management, Business and Administration, State Biotechnological University, 44 Alchevskih Str., Kharkiv, 61002, voronkova.hdzva@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0523-3156>

Filippova Larysa

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Medical Biochemistry and Molecular Biology, Bogomolets National Medical University, 34 Beresteysky Ave., Kyiv, 01601, Filippoval@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-7836-4355>

Boiko Viacheslav

Senior Researcher, Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University, 77/79 Sumska Str., Kharkiv, 61023, boyko_vf@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-4930-7129>

Abstract: Distance education, as a pedagogical phenomenon, was first introduced into educational practice in the nineteenth century. It was implemented through the use of

paper letters to send and receive homework. However, its ideas, although modified procedurally, began to be used on a large scale only two centuries later. A number of factors contributed to this, which can be divided into global (the COVID-19 pandemic, globalisation, the development of digital technologies) and national (the Russian-Ukrainian war, education reforms). Given the great interest of the educational community in distance learning technology, the purpose of our article is to determine the impact of global and national challenges on the development of the distance learning system in Ukraine. In the process of achieving this goal, we have studied the psychological and pedagogical source base on the research issues, as well as analysed the results of observing the practical component of distance learning implementation in educational institutions of different levels. It has been established that the impetus for the active development of distance learning in Ukraine was the quarantine restrictions caused by the coronavirus disease COVID-19, and subsequently the full-scale war that was launched by Russia against Ukraine. In the course of the study, we briefly identified the advantages and disadvantages of using distance learning technology in educational institutions. It was found that the development of e-learning and digital transformation strategies is valuable in this context. Despite the visible advantages of distance learning as an attempt to overcome the challenges that affect the effectiveness of Ukrainian education, the author also identifies the disadvantages of such learning. In view of this, we believe that research related to minimising the negative factors of introducing distance learning into the practice of various types of educational institutions is promising. As well as the development of ideas on the use of various online platforms that will help ensure the accessibility of education in the face of challenges, both global and national.

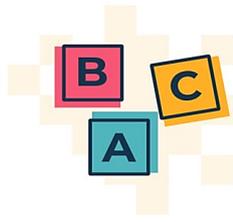
Keywords: *adaptation of educational standards, innovations in e-learning, digital transformation strategies, implementation of online platforms, and ensuring access to education.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями (Вступ). Більшість науковців стверджують, що відлік історії становлення дистанційної освіти варто розпочинати з ХІХ століття. Власне, саме в той період, у 1886 році, британським стенографом вперше було організовано освітній процес таким чином, за якого навчальні матеріали та домашні завдання передавалися не безпосередньо, а за допомогою пошти [1]. З часом та розвитком цифрових технологій змінювалися засоби, проте сталою залишалася сутність, за якої навчання відбувалося віддалено. Освітній процес, організований за допомогою технологій дистанційної освіти активно впроваджувався у контексті навчання дорослих, а також під час поширення додаткових освітніх курсів для самоосвіти.

Утім у глобальному вимірі ситуація змінилася у 2019 році, коли потреба у дотриманні карантинних обмежень змусила перенести весь освітній процес в онлайн формат. З огляду на завершення пандемії, інтерес до технологій віддаленого навчання міг би знизити, однак на території України виник інший фактор – повномасштабна війна розгорнута рф у лютому 2022 року. Враховуючи усе вищезначене, перед українськими освітянами виникає необхідність у детальному вивченні дистанційної освіти та шляхів її розвитку у контексті глобальних та національних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій (Огляд літератури). Питання розвитку дистанційного навчання активно обговорюється у наукових колах. Такий інтерес обумовлено викликами, які унеможлиблюють організацію офлайн навчання. Детальний огляд психолого-педагогічної літератури у змісті концепції дистанційного навчання показав, що загальна характеристика цієї освітньої категорії проаналізована у працях Кобченко І., Козубай І. [2]. Деякі науковці, зокрема Коровяка Є., Хоменко В., Пащенко О., Калюжна Т., вивчають питання

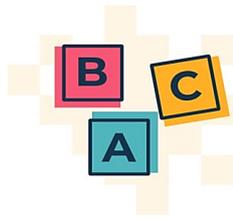
переваг та недоліків дистанційного навчання [3]. Також нами було виявлено наукові розвідки, у яких проаналізовано упровадження технологій дистанційного навчання у різних галузях знань.

Дистанційну освіту з фізичного виховання досліджують Кривенцова І., Клименченко В., Іванов О [4], музичної освіти – Бондаренко А[5]. Яценко Е. та Левандовською І. було здійснено аналіз дистанційної освіти крізь призму навчання у вищій школі [6]; Бузько В., Величко С. – закладах загальної середньої освіти [7]; Кошляк А. та Шикиринська О.[8], Ємчик О.[9] – особливостей впровадження дистанційної форми навчання у закладах дошкільної освіти під час воєнного часу. Цінними також є дослідження з порівняльної педагогіки, які аналізують особливості упровадження дистанційної освіти у різних країнах. Зокрема, організацію дистанційної освіти в Сполучених штатах Америки досліджено у працях Гаврилюк Н. [10], у Республіці Польща – Біницької К., Бучківської Г. [11], у Великобританії – Баріш О. [12], Швеції – Мовчан Л., Харчук С [13]. Перспективними також є дослідження пов'язані з вивченням інноваційних технологій упровадженнями дистанційної освіти запропоновані такими науковцями як Бойко О. [14], Юган Н. [15] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на суттєвий доробок вчених у змісті питань пов'язаних з дистанційною освітою, нами не було виявлено публікацій, у яких були би висвітлені дослідження впливу глобальних та національних викликів на розвиток системи дистанційного навчання на території України, що свідчить про потребу у її детальному вивченні.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). З огляду на виокремлення невирішеної освітньої дилеми, що свідчить про актуальність обраної теми, нами було визначено мету статті, яка полягає у вивченні

особливостей впливу глобальних та національних викликів на розвиток системи дистанційного навчання в Україні. Відповідно до цього, нашими завданнями є:

1. Аналіз фахової літератури з теми дослідження.
2. Вивчення впливу дистанційного навчання на організацію освітнього процесу в Україні. Виокремлення переваг та недоліків.
3. Дослідження інновацій в е-навчанні, стратегій цифрової трансформації та особливостей впровадження онлайн платформ.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів (Результати дослідження).

Розвиток системи дистанційного навчання в Україні відчутно зазнав впливу глобальних та національних викликів. На глобальному рівні ключову роль у прискоренні цифровізації освіти відіграла пандемія COVID-19. Заклади освіти різних рівнів – від закладів дошкільної освіти до закладів вищої освіти – оперативно перейшли до дистанційного навчання, щоб забезпечити безпеку учасників освітнього процесу.

Це спричинило необхідність в інтенсивному впровадженні та використанні цифрових технологій та інтерактивних платформ, таких як Zoom, Google Classroom, Microsoft Teams та інші. Деякі з них представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Платформи для ефективної реалізації дистанційного навчання

Назва платформи для реалізації дистанційного навчання	Опис. Особливості застосування	Посилання на платформу
Moodle	Платформа, яка представлена у форматі електронного класу. Зручна у використанні як для викладача, так і для здобувача освіти, оскільки надає можливість зберігати освітні матеріали, здавати/перевіряти домашні завдання та здійснювати перевірку	https://moodle.org/?lang=uk
Google Jamboard	Інтерактивна онлайн-дошка, розроблена для спільної роботи в реальному часі. Вона дозволяє командам чи окремим користувачам обмінюватися ідеями, організувати мозкові штурми та створювати візуальні презентації.	https://jamboard.google.com/
Zoom	Платформа для проведення відеоконференцій, вебінарів та онлайн-зустрічей. Вона широко використовується в бізнесі, освіті та для особистого спілкування.	https://zoom.us/
Mentimeter	Онлайн-платформа для створення інтерактивних презентацій, опитувань та вікторин. Вона використовується для залучення аудиторії в реальному часі та отримання миттєвого зворотного зв'язку.	https://www.mentimeter.com/
Coggle	Онлайн-інструмент для створення та обміну діаграмами розумових карт	https://coggle.it/

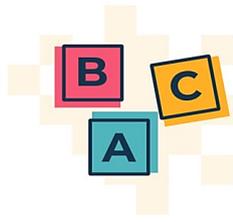
ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

	(mind maps). Він використовується для організації ідей, планування проєктів та візуалізації концепцій.	
MozaBook	Інтерактивна освітня платформа, розроблена для шкіл та учнів. Вона пропонує інструменти для створення та використання цифрових підручників, інтерактивних уроків та навчальних матеріалів	https://www.mozaweb.com/uk/mozaBook
Kahoot!	Платформа для створення та проведення інтерактивних вікторин, ігор та навчальних занять. Вона широко використовується в школах, університетах чи інших закладах для залучення учасників та покращення навчального процесу.	https://kahoot.com/
Duolingo	Платформа для вивчення іноземних мов. Вона пропонує інтерактивні курси з багатьох мов, включаючи англійську, іспанську, французьку, німецьку, італійську та багато інших.	https://uk.duolingo.com/
FutureLearn	Платформа, на якій розміщені онлайн курси від співробітників провідних ЗВО світу.	https://www.futurelearn.com/
Matific	Освітня платформа, спрямована на розвиток математичних навичок у дітей. Вона пропонує інтерактивні математичні ігри та завдання для здобувачів початкової та середньої освіти.	https://www.matific.com/ua/uk/home/

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ClassDojo	Платформа для управління класом, яка допомагає вчителям, здобувачам освіти і батькам ефективніше взаємодіяти і створювати позитивне навчальне середовище. Вона широко використовується в початкових і середніх школах для підвищення мотивації учнів та покращення комунікації між усіма учасниками освітнього процесу.	https://www.classdojo.com/uk-ua/
Google Meet	Платформа для проведення відеоконференцій, розроблена компанією Google. Вона широко використовується для проведення онлайн-зустрічей, вебінарів, навчальних занять та інших віртуальних заходів.	https://meet.google.com/landing
Explain Everything	Інтерактивна платформа для створення та обміну мультимедійними презентаціями, яка часто використовується в освітніх і бізнесових цілях. Вона дозволяє користувачам створювати інтерактивні уроки, презентації та співпрацювати в режимі реального часу.	https://explaineverything.com/
MindMeister	Платформа для створення та спільного використання карт розуму, яка допомагає користувачам візуалізувати, організувати та обмінюватися ідеями. Інструмент підходить для здобувачів освіти, вчителів та будь-	https://www.mindmeister.com/?r=517770&gclid=CjwKCAjw7s20BhBFEiwABVIMrYmlQMK7_MiNa6Gqge7IJ1NXcK-6-9DBUpxfCSIVdfj2MZtuyGZixxoCObMQAvD_BwE

	кого, хто хоче ефективно організувати інформацію та співпрацювати з іншими.	
ThingLink	Інтерактивна платформа, яка дозволяє створювати інтерактивні зображення, відео та віртуальні тури. Вона широко використовується в освіті, маркетингу, журналістиці та інших галузях для створення захоплюючого контенту.	https://www.thinglink.com/
Google Arts & Culture	Платформа, створена Google у співпраці з понад 2 000 культурними установами по всьому світу. Вона надає доступ до високоякісних цифрових колекцій мистецтва, історичних артефактів та культурних експонатів, а також до віртуальних турів музеями. Платформа корисна як для освітніх цілей, так і для особистісного розвитку, щодо ознайомлення з культурною спадщиною людства.	https://artsandculture.google.com/
Google forms	Платформа для створення опитувань, анкет, тестів і форм для збору даних. Вона інтегрована з іншими сервісами Google, що робить її зручною для використання в різних сферах, таких як освіта, бізнес чи особисті потреби.	https://docs.google.com/forms/d/1nOxEVOVXw_djgNS8kohn7eo4o9nf41ZxUcTxibcN_Iw/edit?hl=uk
Wordwall	Платформа для створення інтерактивних навчальних ресурсів, яка дозволяє вчителям та здобувачам освіти створювати та використовувати	https://wordwall.net/uk

	<p>різноманітні ігри, вікторини та вправи.</p> <p>Вона широко використовується в освіті для залучення учнів та полегшення навчального процесу.</p>	
Canva	<p>Багатофункціональна платформа для створення графічного дизайну, яка дозволяє користувачам виготовляти різноманітні візуальні матеріали, включаючи презентації, постери, соціальні медіа графіку, логотипи та багато іншого. Платформа пропонує широкий вибір шаблонів, інструментів для редагування та ресурсів, що робить її популярною серед дизайнерів, маркетологів, вчителів та здобувачів освіти.</p>	<p>https://www.canva.com/uk_ua/</p>
Wordle	<p>Проста та весела гра, яка може захопити своєю легкістю і викликати інтерес до розвитку словникового запасу та логічного мислення. Її популярність поширюється серед широкого кола гравців, включаючи як дорослих, так і дітей, які шукають час від часу веселощів і навчальних викликів.</p>	<p>https://wordle-ua.net/</p>

Джерело: власна розробка авторів

Технологічний прогрес, такий як впровадження нових платформ інтерактивного навчання, дозволив зробити освітній процес більш доступним і ефективним. Інновації в області штучного інтелекту та машинного навчання відкрили нові можливості для адаптивного навчання, яке підлаштовується до

індивідуальних потреб здобувачів освіти. Впровадження нових технологій сприяло зміні підходів до навчання. Використання веб-конференцій, електронних платформ для навчання та засобів віддаленого доступу до навчальних матеріалів стало необхідністю, що вплинуло на швидкість адаптації закладів освіти до нових умов.

Освітній процес став більш глобальним завдяки доступності до міжнародних освітніх ресурсів та програм. Використання таких платформ, як Coursera, edX та інші, дозволяє здобувачам освіти з України брати участь у курсах із будь-якої точки світу.

Національні виклики включають економічні обмеження, такі як недостатнє фінансування освіти та цифровий розрив між міськими та сільськими районами. Нерівність у доступі до інтернету та технологіями між міськими та сільськими районами України обмежує можливості дистанційного навчання для молоді, що проживає у віддалених регіонах. Недостатнє фінансування освіти може стати перешкодою для вдосконалення інфраструктури та підготовці викладацького складу до роботи з сучасними технологіями.

Соціально-політичні фактори, такі як політична стабільність і законодавчі ініціативи, також впливають на розвиток дистанційного навчання. Нестабільність політичного середовища може впливати на розвиток освітніх ініціатив та інвестицій у секторі освіти. Необхідність у вдосконаленні законодавчої бази для регулювання дистанційного навчання та забезпечення прав студентів та викладачів у цифровому просторі.

Загальний вплив цих факторів демонструє необхідність подальших інвестицій у цифрову інфраструктуру, підготовку кадрів та створення сприятливого законодавчого середовища для подальшого розвитку системи дистанційної освіти в Україні. Таким чином, варто зауважувати, що дистанційна

технологія навчання має як переваги, так і недоліки. Нами було визначено деякі з них та представлено на рис 1.

Переваги дистанційної освіти	Недоліки дистанційної освіти
Гнучкість;	Відсутність особистої взаємодії;
Доступність;	Соціальна ізоляція;
Економічність;	Вплив технічних проблем на якість освіти.
Індивідуальна траєкторія розвитку;	
Широкий вибір навчальних курсів.	

Рисунок 1. *Переваги та недоліки дистанційного навчання*

Джерело: власна розробка авторів

Дистанційна освіта дозволяє здобувачам освіти планувати свій навчальний процес відповідно до власного розкладу, що особливо зручно для тих, хто поєднує навчання з роботою або іншими зобов'язаннями. Студенти можуть брати участь у заняттях з будь-якого місця, де є доступ до Інтернету. Це особливо корисно для людей, які проживають у віддалених або сільських районах, де доступ до закладів освіти може бути обмеженим. Дистанційна освіта часто використовує мультимедійні ресурси, такі як відеолекції, інтерактивні завдання та віртуальні лабораторії, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу за рахунок використання принципу наочності.

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Впровадження технологій штучного інтелекту дозволяє адаптувати навчальні програми під індивідуальні потреби та до рівня знань кожного окремого здобувача освіти. Відсутність потреби щоденно їздити до закладу освіти дозволяє здобувачам освіти економити час та кошти на транспорт, харчування та проживання. З огляду на економічну складову, цінним є і те, що багато навчальних матеріалів доступні в цифровому форматі, що знижує витрати на підручники та інші друковані матеріали. Також студенти мають можливість використовувати навчальні матеріали та курси з усього світу, що підвищує якість освіти та відкриває нові можливості для навчання. Дистанційна освіта може бути більш доступною для людей з інклюзією, оскільки вони мають змогу навчатися вдома без необхідності фізичної присутності в закладі освіти.

Разом з тим, дистанційна освіта має і недоліки, які насамперед виражаються у контексті обмежень у безпосередньому спілкуванні з викладачами та однолітками, що може негативно вплинути на розвиток соціальних навичок і командної роботи. Здобувачі освіти, які навчаються дистанційно можуть втратити досвід традиційного студентського життя, який включає участь та організацію студентських заходів. Дистанційна освіта вимагає високого рівня самоорганізації та мотивації. Не всім студентам вдається ефективно організувати свій час та залишатися мотивованими протягом усього курсу.

Натомість, відсутність безпосереднього контролю з боку викладачів може призвести до зниження якості навчання та академічних результатів. Для навчання за технологіями дистанції освіти потрібні надійний доступ до інтернету та відповідне технічне обладнання (комп'ютери, планшети), що може бути недоступним для деяких студентів. Разом з тим, можливі проблеми з інтернетом або технічним обладнанням, що перешкоджають ефективному навчанню та виконанню завдань.

Дистанційна освіта може бути менш ефективною для освітніх курсів, які вимагають практичних занять або лабораторних робіт, таких як медичні чи інженерні спеціальності. У деяких сферах важливою є взаємодія з фізичним обладнанням, яку неможливо організувати в дистанційному форматі.

З огляду на це, важливо враховувати переваги та недоліки дистанційного навчання під час його упровадження у практику роботи закладів освіти різних рівнів, оскільки це сприяє більш продуктивному використанню позитивних аспектів та мінімізації негативних.

Підсумовуючи усе вище означене, можемо зауважити, що вплив глобальних та національних викликів на розвиток системи дистанційного навчання в Україні є значним і багатограним. Він охоплює як позитивні, так і негативні аспекти, що стимулюють або стримують розвиток цієї сфери. Для подолання викликів і максимального використання потенціалу важливо зосередити увагу на інвестиціях у цифрову інфраструктуру, підготовку кадрів, а також на створенні сприятливого законодавчого та соціально-політичного середовища.

Висновки. Дистанційна освіта, за останній період стала одним із ключових аспектів освітньої системи, який значно змінився під впливом глобальних та національних викликів, зокрема пандемії COVID-19 та повномасштабної війни розпочатої рф. Україна, як і інші країни світу, зазнала серйозних змін у способах організації освітнього процесу, що відкрило нові можливості, але й викликало численні проблеми.

Серед позитивних аспектів розвитку системи дистанційного навчання варто виокремити те, що:

1. пандемія висвітлила необхідність у впровадженні сучасних технологій у навчальний процес. Україна зробила значні кроки у покращенні доступності інтернету та цифрових інструментів для освітян.

2. Дистанційне навчання дозволило здобувачам освіти вибирати графіки та темп навчання, які відповідають їхнім потребам. Це стимулює самонавчання та саморозвиток.

3. Завдяки дистанційному формату, українські навчальні заклади змогли активно співпрацювати з іноземними університетами та впроваджувати світовий досвід у власній практиці.

Разом з тим варто виокремити і недоліки серед яких:

1. Неоднаковий доступ до інтернету та технічних засобів може створювати бар'єри для розвитку дистанційного навчання, особливо в сільських та менш розвинених регіонах.

2. Відсутність особистого контакту та взаємодії може негативно позначитися на психологічному стані здобувачів освіти.

3. Важливо забезпечити високу якість викладання в дистанційному форматі, щоб уникнути зниження рівня освіти.

Майбутнє системи дистанційного навчання в Україні залежить від успішного вирішення вищезазначених викликів. Напрацювання показали, що цей формат може бути ефективним і корисним, особливо з урахуванням швидкого розвитку технологій. Однак необхідно продовжувати інвестувати в інфраструктуру та підготовку педагогів для забезпечення якісного навчання на відстані.

Таким чином, дистанційне навчання в Україні відіграє важливу роль у сучасній освітній системі, проте успіх його розвитку залежить від вирішення технічних, соціальних та організаційних викликів, що стоять перед країною.

Список використаних джерел

1. Олефіренко Т., Матвієнко О., Васютіна Т., Золотаренко Т. *Основи організації дистанційного та змішаного навчання у закладах вищої та*

початкової освіти: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 013 Початкова освіта. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. 144 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/36798> (дата звернення: 11.05.2024).

2. Кобченко І., Козубай І.. Дистанційна освіта: нова парадигма здобуття знань. *Матеріали конференцій МЦНД*, (07.10.2022; Суми, Україна). 2022. С. 65–66. URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/289> (дата звернення: 06.05.2024).

3. Коровяка Є.А., Хоменко В.Л., Пащенко О.А., Калюжна Т.М. Дистанційна освіта: позитивні і негативні аспекти. *«Наукові інновації та передові технології»* (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал. 2022. № 10(12). С. 376-384. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10\(12\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10(12)) (дата звернення: 09.05.2024).

4. Кривенцова І. В. Дистанційна освіта з фізичного виховання в період карантину. *Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології*. Харків: ХДАФК, 2020. № 5(2). С. 98–103. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/fae17f5f-2348-4ae0-af8b-6971819673da> (дата звернення: 12.05.2024).

5. Бондаренко А. І. Дистанційна освіта музикантів-виконавців: проблеми та перспективи. *Імідж сучасного педагога*. 2020. №3(192). С. 69-72. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/202243> (дата звернення: 01.05.2024).

6. Ященко Е., Левандовська І. Дистанційна освіта в освітній діяльності вищої школи: виклики часу. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка*. 2021. № 1. С. 124-134. URL: <http://gsip.wunu.edu.ua/index.php/gsipua/article/view/20> (дата звернення: 10.05.2024).

7. Бузько В. Л., Величко С. П. Дистанційна освіта в загальноосвітній школі у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін. *Збірник*

наукових праць Кам'янець-подільського Національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. 2021. С. 68-70. URL: <http://spu.fmm.kpi.ua/index.php/2307-4507/article/view/36813> (дата звернення: 16.05.2024).

8. Кошляк А. А., Шикиринська О. В.. Заклад дошкільної освіти: дистанційна робота в умовах воєнного стану. *Редакційна колегія: ГВ Старченко, АП Дука*. 2024. №24. С. 24-26. URL: <https://bit.ly/3xVVUTy> (дата звернення: 12.05.2024).

9. Ємчик О. Г. Дистанційні форми роботи закладу дошкільної освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. №1.34. С. 265-269. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20457> (дата звернення: 13.05.2024).

10. Гаврилюк Н. М. Дистанційна освіта як засіб професійної самореалізації студентів вищих навчальних закладів США. *Збірник наукових праць Херсон. держ. ун-ту «Педагогічні науки»*. 2018. Т. 2. № 83 С. 121-124. URL: <http://www.vsau.vin.ua/repository/getfile.php/18191.pdf> (дата звернення: 11.05.2024).

11. Біницька К., Бучківська Г. Музична освіта у школах Республіки Польща в умовах дистанційного навчання. *Молодь і ринок*. 2021. №7/193. С. 12-18. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.242505> (дата звернення: 08.05.2024).

12. Бариш О. О. Система освіти у Великобританії: зародження і розвиток дистанційного навчання. *Дидактика*. 2020. № 20. С. 264-266. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/13860> (дата звернення: 11.05.2024).

13. Мовчан Л., Харчук С. Досвід он-лайн навчання у ВНЗ Швеції. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2018. №51. С. 306-310.

14. Бойко О. Ю. Інтердисциплінарний огляд феномену віртуальної комунікації. *Академічні візії*. 2023. 23. С. 1-10. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/556> (дата звернення: 04.05.2024).

15. Юган Н. Л. Створення подкастів як інноваційна методика у практиці викладання української мови як іноземної. *Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультилінгвального глобалізованого світу: збірник тез доповідей V Всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Київ, 07 квітня 2020 р. Київ: КНУТД. 2020. С. 119-122. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=WmCZADcAAAAJ&citation_for_view=WmCZADcAAAAJ:_FxGoFyzp5QC (дата звернення: 07.05.2024).